

Praktijkvoorbeeld: In gesprek over individuele leerdoelen

'Beter Nederlands leren' is geen functioneel doel. Want wanneer spreek je de taal goed genoeg? Je kunt het leren van een taal functioneler en motiverender maken door met de cursist te verkennen wáár precies taal voor nodig is. Is de cursist op zoek naar (ander) werk? Heeft de cursist schoolgaande kinderen? Moet de cursist bankzaken regelen? Zo stel je concrete en functionele leerdoelen. Lees hier een voorbeeld van hoe zo'n gesprek kan lopen.

Voorbeeld: Nadia volgt een inburgeringstraject. Haar doel is om het boek uit te krijgen en het examen te halen. Buiten de les spreekt ze geen Nederlands. Haar docent wil onderzoeken waar en wanneer Nadia wel Nederlands kan spreken buiten de les. Wat motiveert haar?

Nou Nadia, wat vind je van de les?

Goed!

Ja?

Ja, heel goed!

Wat gaat er goed?

Alles!

Alles gaat goed?

Ja, alles goed. Heel goed.

Schrijven gaat goed? En spreken gaat ook goed?

Ja, mooi. Alles goed.

Hoe gaat het leren?

Goed, met boek leren. Altijd met boek.

Ja? Leer je thuis uit het boek?

Ja, thuis met boek leren. Alles maken.

Ja, je maakt altijd alle oefeningen. Je doet het heel goed.

Zeg, vertel eens. Hoe gaat het met praten?

Praat je wel eens Nederlands?

Soms. Soms ik praat.

Ja?

Ja, maar moeilijk. Praten moeilijk.

Ja, is dat moeilijk?

Ja, moeilijk. Heel moeilijk.

Wat vind je moeilijk aan praten?

Ik niet praten. Moeilijk. Ik niet begrijpen.

Hmhm. En met wie praat je Nederlands?

Ik praat hier.

Ja, hier praat je altijd Nederlands.

En als je niet in de les bent?

Ik niet praten Nederlands. Thuis ik praat mijn taal.

Ja? Met wie praat je in jouw taal?

Mijn man. Mijn familie.

Dat klinkt wel gezellig.

Ja, gezellig. Thuis leuk, praten met iedereen. Samen.

Hee, en als je bijvoorbeeld boodschappen moet doen?

Of naar de dokter moet? Of naar school? Spreek je dan Nederlands?

Nee, mijn man. Mijn man praat Nederlands.

Jouw man spreekt dan Nederlands? Gaan jullie altijd samen?

Ja.

Docent begint met een open vraag, maar de leerder geeft sociaal gewenste antwoorden.

Docent benoemt wat er al goed gaat bij de leerder.

De docent gaat niet meteen op haar eigen gespreksdoel af om een leerdoel te creëren bij de cursist. Ze toont oprechte interesse en zorgt ervoor dat de leerder zich op zijn gemak voelt.

Zo'n verkennende fase kan en mag best wat tijd kosten.

En als je man niet mee gaat?

Ik praat niet.

En gaat dat altijd goed?

Soms gaat goed. Soms ik niet begrijpen.

Wanneer begrijp je iets niet?

Soms in winkel.

Wat begrijp je dan niet?

Soms ik ga winkel. Ik zoeken.

En dan kun je het niet vinden?

....?

Soms dan zoek je iets, bijvoorbeeld tomaat of sla.

En dan weet je niet waar het is.

Ja, soms ik zoeken.

En wat doe je dan?

Ik ga naar huis.

Dan ga je weer naar huis.

Ja.

Zonder tomaat.

Ja, jammer.

En dan?

Ik ga met mijn man. Hij vragen.

Dus dan moet je twee keer naar de winkel voor een tomaat.

Ja.

Hoe kun je dat nou oplossen?

....

Hoe kun jij in de supermarkt vragen wat je zoekt?

Ik leren.

Hoe ga je dat leren?

....

Wat wil je leren?

Woorden.

Ja? Welke woorden?

Woorden. Tomaat, sla, banaan. Woorden.

Ah, je wil de woorden van de dingen in de winkel leren.

Maar je kent ook al veel woorden.

Je zei al tomaat, sla, banaan....

Ja. En ook groene... Die groene...

Die groene?

Ja, lang. Groene. Lekker.

Lang, groen en lekker. Ik weet het niet.

Maar je kent al wel 'tomaat'. Hoe heb je dat geleerd?

Dat geleerd?

Hoe weet je dat dat 'tomaat' heet?

Hmm. Ik kijken. In de winkel.

Je ging kijken in de winkel.

Ja. Ik kijk tomaat. Ik lees; t-o-m-a-a-t. Tomaat. Ik vraag mijn man.

En wat zei je man?

Is tomaat.

En toen wist je dat het tomaat was.

Ja.

Slim van jou, zeg!

Ja, ik leren.

De docent is een leerdoel op het spoor. Het biedt een haakje om op door te vragen. De docent zoomt in op deze situatie waar de leerder taal nodig lijkt te hebben.

De docent verkent de huidige leerstrategieën van de leerder.

De docent benoemt het probleem en stimuleert de leerder zelf over een oplossing na te denken.

De docent geeft de leerder de tijd om zelf een oplossing te bedenken, o.a. door stiltes te laten vallen! De leerder denkt hier misschien voor het eerst over na.

En die lange, groene?

Ik ga kijken.

Jij gaat deze week kijken hoe die heet? In de winkel?

Ja, met mijn man. Hij zeggen.

Vertel je mij dan volgende week hoe die heet?

Ja. Ik kijken. En andere leren.

Ik ben heel benieuwd!

De docent laat de leerder reflecteren op een situatie waarin die zelf iets nieuws leerde. De leerder denkt na over een succeservaring in het verleden en beseft zo dat ze prima in staat is om iets te leren. Ze weet ook hoe ze het gaat aanpakken. Het past bij haar, want ze heeft het zelf bedacht.